

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Capitulum secu[n]du[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

oras dormiendo: oras aliquid agēdo: oras nihil operādo. Nā vt ante nos q̄ dictū est: nō cessat orare: q̄ nō cessat bñfacere. Ex hoc sensu p̄t illud itelligi: q̄ dictū est in euāgelio: Oportet semp orare: ⁊ nunq̄ deficere. Et apl's: Sine intermissiōe inq̄t orātes. Discretū tempus oratiōis est: illa pars cōtinui tēporis: q̄ sp̄aliter et p̄rie orationis officio deputatnr. Hoc autē tempus aut diurnum est aut nocturnum.

Capitulum secūdū.

O Jes apotoy greco/diā tractū est: gō interpretatur claritas siue serenitas. Dies aut ali^o magn^o: ali^o minor. Magn^o omī tpe eq̄lis est: videlz spaciū vigintiḡtuor horaz: id est tps illud q̄ sol ab oriente p̄ occidentē i orientē reuertit. Cōtra hūc diē non diuidit nox: s̄ est ps ei^o: veluti pars integralis in toto integrali. Dies minor omī tpe ineq̄lis est: i. sequēs vel maior vl' minor p̄cedenti: ⁊ diuidit diē magnum cū nocte/portiōibz horaz/vtriqz p̄portionalit̄ distribut̄. Nā bis tm̄ in anno. i. vernali ⁊ autumnali eq̄noctio/dies ⁊ nox horaz nūero pares sūt vtriqz em̄ duodecim hore maiorz diei p̄ueniūt. Est aut dies minor sol lucēs sup̄ lineā orizontis: nox hō eiusdē sol' absētia. A vernali aut eq̄noctio vsqz ad autūna

le/ples hore cedūt i diem: pauciores hō nocti reliquūt. Rursumqz ab autumnali vsqz ad vernale/ples nocti deseruiūt: dies hō paucioribz cōtenta est: Qd̄ ex eo dicunt phi puenire: q̄ tpe q̄dem estiuo maior arcus diei ⁊ minor noctis: tpe aut̄ hyemali maior est arcus noctis: minor aut̄ diei: Arcū diei dicim^o illam p̄tē q̄tidiani circuli quā pagit sol in die. i. quādiu positus est sup̄ lineam orizontis: arcū hō noctis partē illaz quā conficit in nocte: id est quādiu nob̄ occult^o est. Ob hāc etiā cām poetē vl' magni phi eidē soli arcū attribuunt: vnde et arcitenens appellat̄. Sagitte vero q̄s de illo arcu celesti mittit in terrā: spicla sūt radiozū. Cū ḡ a vernali equinoctio vsqz ad autūnale maior sit arc^o diei/ minor aut̄ noctis/ vt dictū est: rursumqz ab illo vsqz ad vernale maior noctis/ minor autem diei: hore aut̄ vigintiḡtuor scdm̄ spaciū predicti circuli equaliter distincte atqz dimense sint: necesse est estare q̄dem diei plures accidere et nocti pauciores: hyeme vero contrariū euenire. Et he quidē hore quaz vigintiḡtuor maiorē diem cōstituant: ita vt sunt naturales appellantur. Sūt autē alie quas philosophi artificiales vocāt: quaz omī tpe duodeci diei/ totidēqz nocti attribuunt. Et in his q̄dē diurne nocturnis nisi

tm̄ in duob̄ equinoctiis pares esse nō possunt: sed crescere die crescunt hore diei/ nox hō cum suis horis minuit: rursū q̄ crescente nocte crescunt hore ei⁹: dies hō cū suis horis renuat. Cū em̄ (v̄ p̄dictū est) nunc maior sit arc⁹ diei arcu noctis: nūc autem e contrario: vterq̄ hō in duodecim horas eq̄les diuidatur: ip̄as q̄z horas nunc maiores esse nunc breuiores/ verissimā rōne necesse est. Et ex h̄ sensu p̄t illud intelligi/ q̄ntū ad id qd̄ l̄ra sonat: qd̄ dñs in euangēlio dicit: Nonne duodecim hore sunt diei. Nam quo ad mysticū intellectū duodecim horarū appellatiōe duodecim discipulos voluit d̄signari. Et his igitur horis diei vel noctis q̄cqd̄ orōnis obsequio dependit/ id tempus orōnis diurnū siue nocturnū cōgrue noiat. Hoc autem temp⁹/ aut est ordinariū/ aut arbitrariū/ aut necessariū. Ordinariū est: qd̄ diuinis laudib̄ celebrandis/ aut p̄ijs oratiōib̄ exoluendis: a sanctis patrib̄ ordinariū est. Huiusmodi autē temp⁹ in nocte qd̄ vnum tm̄ est: qd̄ nocturnū officii siue vigilie appellat: qz nox quieti indulget: nec posset humana infirmitas sepi⁹ ad orōnē surgendo/ nocturnos diurnis cōtinuare laborib̄. Dicit autē nox noctis/ ap̄d toy: nix/ nictos: p̄ transpositionē duarū vocaliū videlicet: i: e: o.

Capitulū tertū

Dixit autē fm̄ institutiōne antiquorū: in q̄ttuor secatur vigilias. Solebant em̄ veteres ⁊ maxime castrenses/ noctē in q̄ttuor p̄tes equales distiguere: q̄s ex eo vigilias appellabāt: qz posit⁹ excubijs vicissim in castris vigilare cōsueuerant. Prima vigilia incipiebat a p̄ma noctis hora/ pueniens vsqz ad quartā: qua finita/ secūdi vigiles excitabant. Tū poeta: Tertia iam vigiles cōmouerat hora secundos. Secunda incipit a quarta ⁊ puenit vsqz ad septimā. q̄ finita tertij vigiles succedebāt. Tertia hō a septima incipiens p̄ducit ad decimā: q̄ finita/ q̄rte citabāt excubie. Quarta incipiebat a decima/ ⁊ vsqz ad finem duodecime p̄tingens/ ipsam q̄z noctē finiebat. Prima vigilia dicebat serotinū/ a sero p̄cedētis diei: qd̄ tarde dicim⁹: qm̄ id qd̄ finito iam die fit sero fieri manifestū ē: quēadmodū si is q̄ interdū. i. interim dum dies ē venire debuit/ finito die venerit/ hūc sero venisse causamur. Secunda d̄: p̄ticiū: qz videlicet eo tpe omnia in terris animarū genera grauiori p̄fesa sopore p̄ticescūt. Tertia gallicinū appellat: qz eo tēpe noctis/ auis illa domestica quaz gallū dicim⁹/ vigilas canto incipiat excitare. Quarta matu